

# עניני לפני עור ומסייע לדבר עבירה - שיעור 135

- 1) Jewish waiter travelling on שבת
- 2) bank ATM's ערב יו"ט Jewish bank
- 3) renting store to מחלל שבת
- 4) UPS delivery for שבת orders
- 5) קירוב רחוקים הזמנות לשבת
- 6) ordering N. Y. Times
- 7) selling low-cut dresses
- 8) שדוכים וסדור קדושים למומר
- 9) food for one who doesn't make ברכות
- 10) repairs causes חילול שבת

I. כללי הענין והצדדים להקל (שדי חמד "ולפני עור" ושערים מצויינים בהלכה ע"ג - ז)

א) עיין במסכת ע"ז (דף ה:) דהאיסור דלפני עור לא תתן מכשול (ויקרא י"ט) הוא דוקא בקאי בתרי עברי דנהרא דאם לא יושיט כוס לנזיר לא יכול לחטוא דבדלא בתרי עברי דנהרא מותר להושיט לו וליכא משום לפני עור מן התורה (עיין תוס' שבת ג. ד"ה "זבא" ותוס' ע"ז דף ה: ד"ה "מנין") אבל יש איסור מסייע או לפני עור דרבנן (ועיין לקמן לענין מסייע) ועיין בשו"ת מהרי"א אסאד יו"ד קע"ו דאם גם שאר ישראלים מוכרים לו סחורה כזו אז ליכא על זה איסור לפני עור וי"א דדוקא שהאחר הוא נכרי

applications: 1) repairs done *e"e* causing שבת 2) UPS pickup *e"e* for שבת delivery  
3) junior congregation causing שבת 4) officiating at wedding  
with no chance of טהרת המעשה - making such a *מצא* (פ"ד - פ"ז)

ב) בספק לפני עור מותר לכמה פוסקים (ע"ז דף ט"ו. והט"ז קנ"א - ח) ועיין בשו"ת מהרש"ג (ז - ק) דמותר לשלוח סחורה ע"י מחלל שבת שיכול לתלות שיוליך אותה בחול דאפילו תליה רחוקה כמו בפרה החורשת לענין שביעית מותר והטעם משום שלא יפסיד פרנסתו (וע"ע במג"א ע"ז ס"ק ד דלא משמע כן)  
application: selling low-cut dress to non-observing women

ג) ודוקא כשנותן לו דומה לכוס של נזיר ולא כשעושה מעצמו (דרישה) וכסף משנה מדויק דדוקא באומר לו ולא בשותק ויש חולקין (עיין בשערים מצויינים בהלכה ע"ג - ז ובשדי חמד ע"ס)  
application: left worker in office and he works on שבת or takes work home

ד) כל שמלאכתו מיוחדת לעבירה אסור לאיסור ולהיתר מותר וראיה משביעית (פ"ה מ"ו) שמותר למכור שור שעומד לחרישה לאיש החשוד על שביעית והכל תלוי בדעת המוכר ומה שע"ז יוכל לעשות העבירה הוא רק גרמא. ולכן במכירת קדרות וכדומה אף שודאי יעשה בהם גם איסורא אין לאסור (עיין מהרש"ג ע"ס)  
applications: 1) renting store to שבת 2) renting hall for mixed dancing  
(ח"מ יו"ד - ח - ע"ז)

ה) כל היכא דמצוי עביד האיסור שלא על ידינו ליכא לפני עור. ואף על פי דאפשר שהוא מרבה האיסור על ידינו לא חיישינן (ריטב"א ע"ז דף ה: ויש חולקין) וכן סומכים למסור המחאות בערב יו"ט להבאנק לעומי אף על פי שיתעסקו בהם יהודים וע"ע באג"מ (ג - מ"ו צסוף) דלא משמע כן ועיין בשערים מצויינים בהלכה (ע"ס) שהביא מחלוקת בזה  
applications: 1) inviting Russians for צד etc. 2) ordering N. Y. Times  
3) catering manager coming on שבת

ו) בידו שלא לעשות בשבת אין איסור לפני עור עיין בשו"ת חלק לוי (ע"ט) דמתיר לשלוח מכתב הזמנה על סחורות לסוחר מחלל שבת אפילו קרוב הדבר שיקבל ההזמנה בשבת ויחלל שבת בכתיבה ובמשלוח הסחורות וע"ע במג"א (ע"ז - ס"ק ז) דבעי שיהיה הדבר שתולין בו דבר המצוי. עיין בשו"ת מלמד להועיל (נ"ז) דמתיר לתת דינו לעורך דין ישראל המחלל שבת  
ז) לפני דלפני עור מותר (ע"ז דף כ"א. רש"י ותוס')

application: Gentile owner, Jewish printers, material delivered before שבת צנין לין ע"ו

ה) איסור לפני עור קיל משאר איסורי תורה (שו"ת פני יהושע חו"מ ט' צספו) שאינו רק מכשילו והוא אינו עושה כלום וראיתו מעירובין (ל"ה) ע"ש

## II. לענין מסייע לדבר עבירה

א) עיין בתוספות (שנת דף ג' ד"ה "חצ" ותוספות ע"ז דף ו' ד"ה "מנין") ועיין בשו"ת בנין ציון (סימן ט"ו) שמתרץ הסתירה דדוקא בזמן האיסור איכא איסורא דמסייע אבל קודם זמן האיסור ליכא איסור והסכים עמו הנציב במשיב דבר (ז' - ל"ה)

ב) ועיין בשו"ת מהרש"ם (ז' - ג') דמותר להשכיר חנות למספר ומגלח בשבת כיון שהוא קודם זמן האיסור וליכא איסור מסייע

ג) ועיין בשו"ת מהרש"ג (ז' - ק"ג) דאם אומר השוכר בפירוש שיפתח חנותו בשבת אסור להשכירו כאג"מ (ז' - ס"ג)

ד) ועוד דהאיסור של מסייע הוא דוקא כשמסייעו בגוף דבר האיסור משא"כ בחנות דלא עם החנות עושה האיסור אלא מעשה המכירה בו (כתב סופר יו"ד קפ"ג) אבל בשו"ת מהרש"ג (ז' - ק) כתב להתיר להשכיר לו דוקא בהפסד מרובא

ה) ועוד במומר מחלל שבת ליכא איסור מסייע דמומר אין בו דין ערבות ואינו אחיך ואין בו דין עמיתך (דהוכח תוכיח את עמיתך) (ש"ך יו"ד קג"ה - ס"ק ו') וכן מותר להלוות למומר ברבית משום דלא מקרי "אחיך" ובדגול מרבה (ש"ס) כתב והוא הדין במזיד על דבר זה ואינו מומר שאין בו איסור מסייע. ועיין במג"א (ש"מ"ז - ס"ק ד) דפליג עליהם. ועיין באג"מ (יו"ד - ה' - ע"ג) דמסתמא מודה המג"א אם הדבר מונעם מעבירות אחרות כגון שכירת מלון לחתונה שהריקודים אינם כהלכה מ"מ אם הולכים למלון אחר נכשלים באכילת מאכלות אסורות ולכן מותר לשכרו לאלו רשעים משום דאין זה בתרי עברי דנהרא וגם זה קודם זמן איסורו

## III. הערות בענין לפני עור

א) כיבוד באכילה ושתיה למי שיודע שלא יברך עיין בשו"ע (קס"ט - ז') דאסור ועיין בשו"ת מנחת שלמה דהואיל שכל האיסור הנותן לו לאכול הוא רק עבירה של נתינת מכשול וכיון שאם לא יתן לאכול הרי ישל האורח באיסור יותר גדול נמצא דליכא כלל שום עבירה וזה רק הצלה ממכשול גדול מאד והוא כעס ושנאה על כל ההולכים בדרך התורה ואפשר זה יסוד להתיר כמה שאלות בקירוב רחוקים וע"ע באג"מ (ה' - ס"ג) בענין לעורר ילדים לבא למנין בשבת ע"י שיכואו בקאר בשבת דאסור ומשמע דלא סבר כהריטב"א שזכר למעלה ואפשר דפלג על המנחת שלמה וצ"ע

ב) עיין באג"מ (ג' - מ"ג) לענין תפילה בחדר שכור אם ידוע שבעל הבית יכבה את החשמל בשבת ואף שיעשה עוד הרבה מלאכות בשבת זו אבל כבוי זה לא היתה עוברת אם לא היה נדלק לכן יצטרך כל אחד להתפלל לעצמו ולא בחדר זה

ג) עיין באג"מ (ז' - ס"ג) בדבר אם מותר לדזאבער (jobber) ליתן קאנטראקטן ליהודי מחלל שבת שגורם שיעבוד בסחורתו בשבת ואין לומר בזה שיהיה ככתרי עברי דנהרא שהרי עבודה זו לא ישיג במקום אחר ואף שישגי עבודה אצל אחר הא רוצה גם בעבודה זו ודאי היתר ברור קשה לומר בזה אבל זה נוגע לחיי נפש של הרבה מישראל מוכרחין לחפש טעמים להתיר וההיתרים רק באיסור דרבנן דמסייע מ"מ אין למחות באלו המקילין לפרנסתם. אבל בדבר לשלח סחורה למחללי שבת בע"ש ויו"ט אם היה בהתנה דדוקא ביום זה הרי מוכיח זה שאין לו וצריך להם בשבת לסחורה לכן יש לאסור ואם זה רק ספק מותר

ד) כל המלוה בלא עדים עובר משום לפני עור (ז"מ דף ע"ה: שו"ע חשן משפט ט' - ה') ושו"ת מהרש"ג (ז' - ק) וה"ה המכה את בנו הגדול אבל העולם אין נוהרין בזה וצ"ע

למעשה) ענינים אלו עמוקים הם ואין אנו יכולים לפסוק לעצמנו וצריך שאלת חכם על כל שאלה ואין מדמה דבר לדבר